

AGH

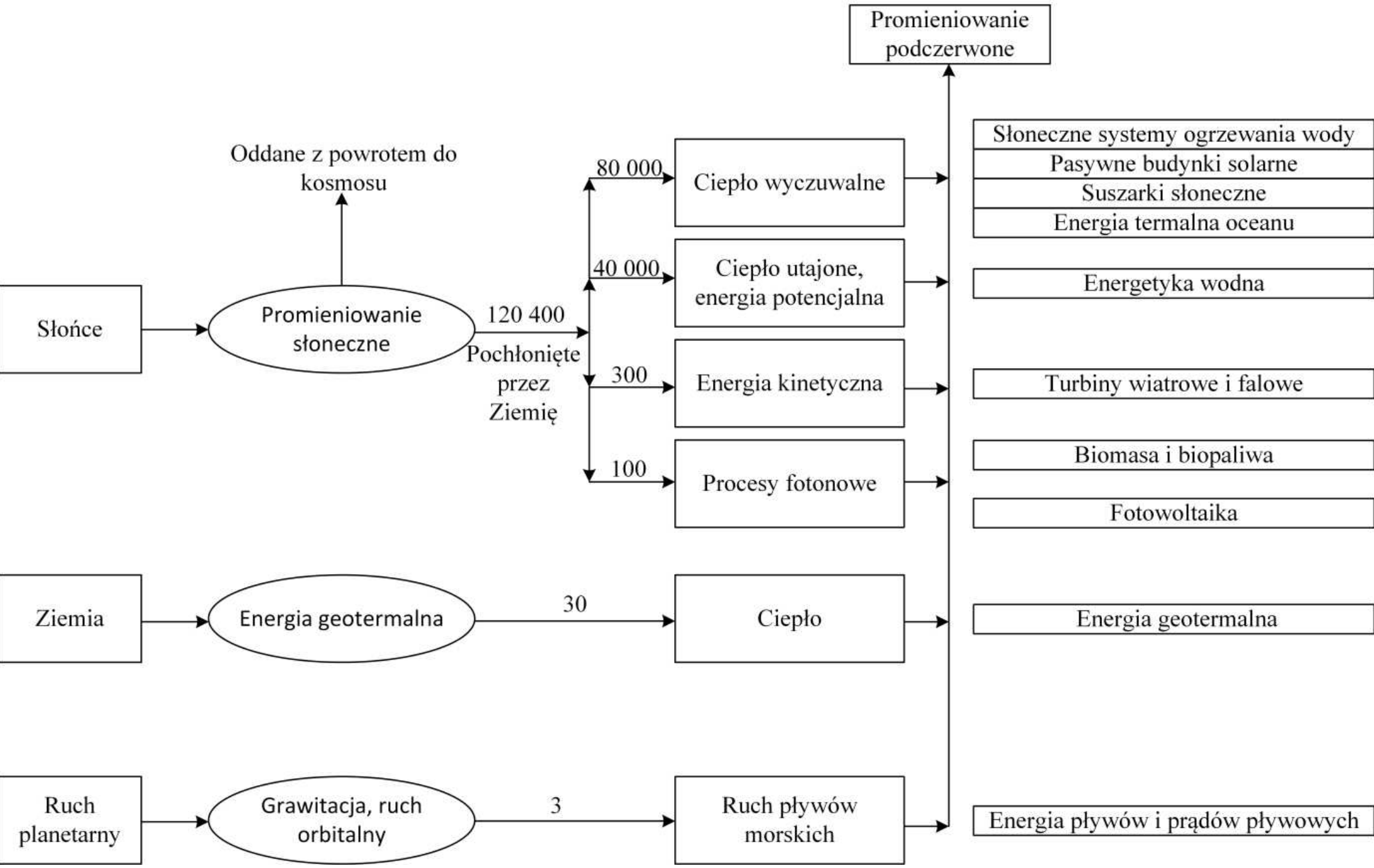
**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

**AGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY**

**Odnawialne źródła energii
– co warto o nich wiedzieć?**

Źródła energii

- » Promieniowanie słoneczne
- » Ruch Ziemi i grawitacja
- » Energia geotermalna
- » Syntetyczne reakcje jądrowe
- » Reakcje chemiczne w minerałach

Konwencjonalne

=

paliwa kopalne

Niekonwencjonalne

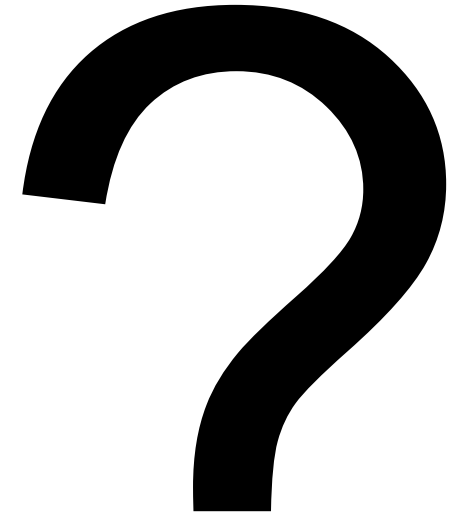
=

odnawialne źródła energii

Konwencjonalne

=

paliwa kopalne

Niekonwencjonalne

=

odnawialne źródła energii

Elektrownie do lat 2000

- » Węgiel kamienny
- » Węgiel brunatny
- » Uran wzbogacony
- » Elektrownie wodne
- » Elektrownie szczytowo-pompowe
- » Gaz ziemny
- » Ropa naftowa
- » Produkcja energii
- » Utrzymanie napięcia
- » Utrzymanie częstotliwości
- » Rezerwa mocy

W

<https://www.tvp.info/53862998/pge-sytuacja-w-elektrowni-belchatow-stabilizuje-sie-uruchomilismy-6-blokow-energetycznych>

Źródła energii

Dyspozycyjne

- » Elektrownie konwencjonalne
- » Technologie wykorzystujące biomasę
- » Elektrownie wodne
- » Geotermie

Niedyspozycyjne

- » Technologie wykorzystujące energię słoneczną
- » Technologie wykorzystujące energię wiatru
- » Ciepło odpadowe (?)

Niekonwencjonalne źródła energii

Odnawialne

- » Biomasa
- » Energia słoneczna
- » Energia wody
- » Energia wiatru
- » Geotermia

Inne

- » Ciepło odpadowe
- » Energia kinetyczna
- » ...

Odnawialność źródeł energii pierwotnej należy rozumieć jako ich odtworzenie w ludzkiej (ekonomicznej) skali czasu.

W geologicznej skali czasu odtworzeniu ulega też węgiel kamienny czy ropa naftowa, lecz trwa to setki milionów lat...

Energetyka biomasowa

Biomasa

- » Biomasa drzewna (drewno kawałkowe)
- » Biomasa formowana (zrębki, pellet, brykiet, trociny, sieczka...)
- » Biogaz
- » Biopaliwa płynne (bioetanol, estry, inne)

Paliwa stałe

- » Najczęściej – biomasa formowana
- » W zależności od rodzaju substratu – różne temperatury zużycowania popiołów
- » Na papierze – czyste źródło energii
- » Cena zależna od wielu czynników, nie tylko cen paliw kopalnych

<https://grube.pl/jak-rozlupywac-drewno-opalowe/>

Pellet

<https://serwisy.gazetaprawna.pl/forum/biznesu/artykuly/1405255,najbardziej-ekonomiczne-ogrzewanie.html>

<https://www.okto24.pl/ogrzewanie-sklep/produkt/galmet-kociol-c-o-na-pellet-eko-gt-kpp-12-kw/>

Biogaz

- » Rolniczy lub z odpadów
- » Dedykowane instalacje pod konkretny substrat
- » Można używać do kogeneracji, oczyszczony – do napędu pojazdów

Biopaliwa płynne

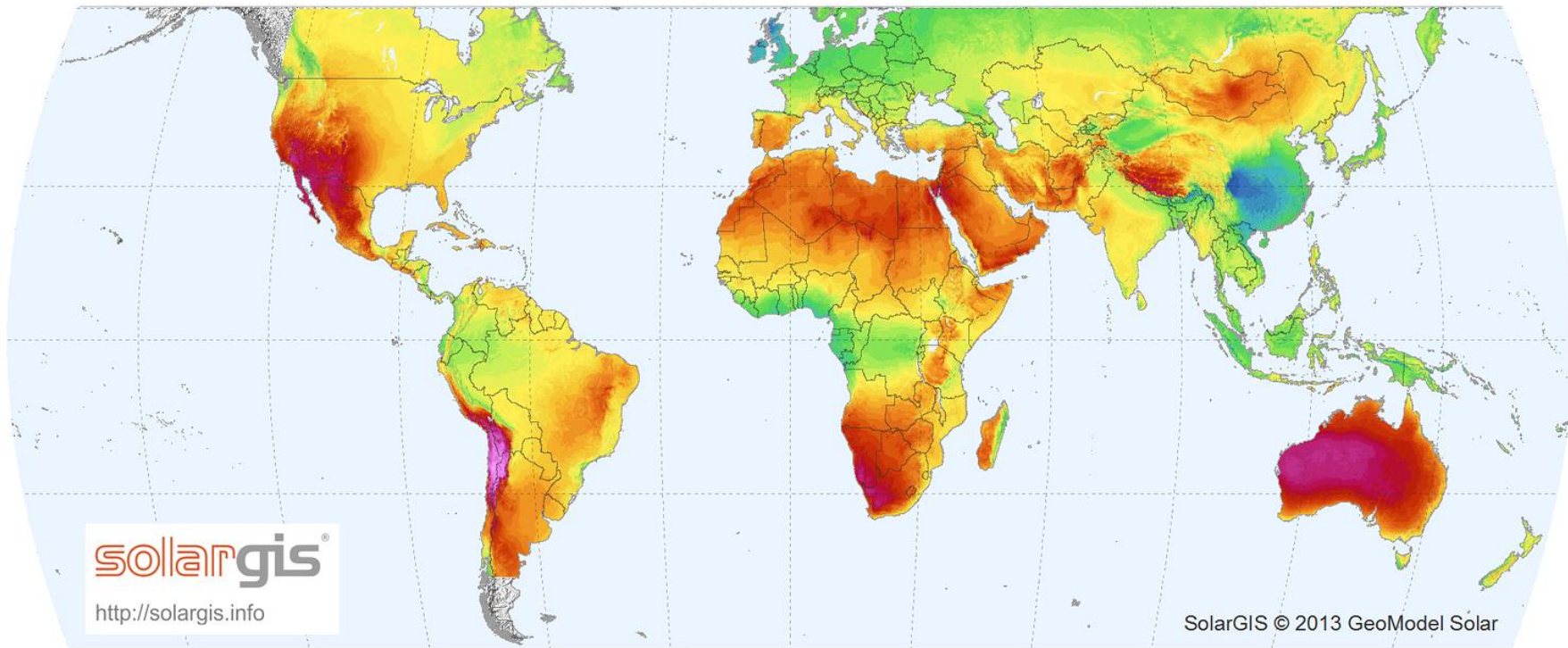
Pytania?

Energetyka słoneczna

Energetyka słoneczna - zasoby

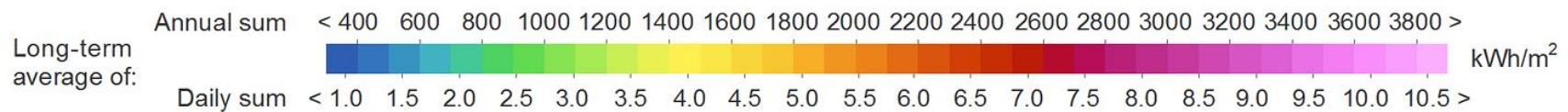
WORLD MAP OF DIRECT NORMAL IRRADIATION

GeoModel
SOLAR

solarGIS
<http://solargis.info>

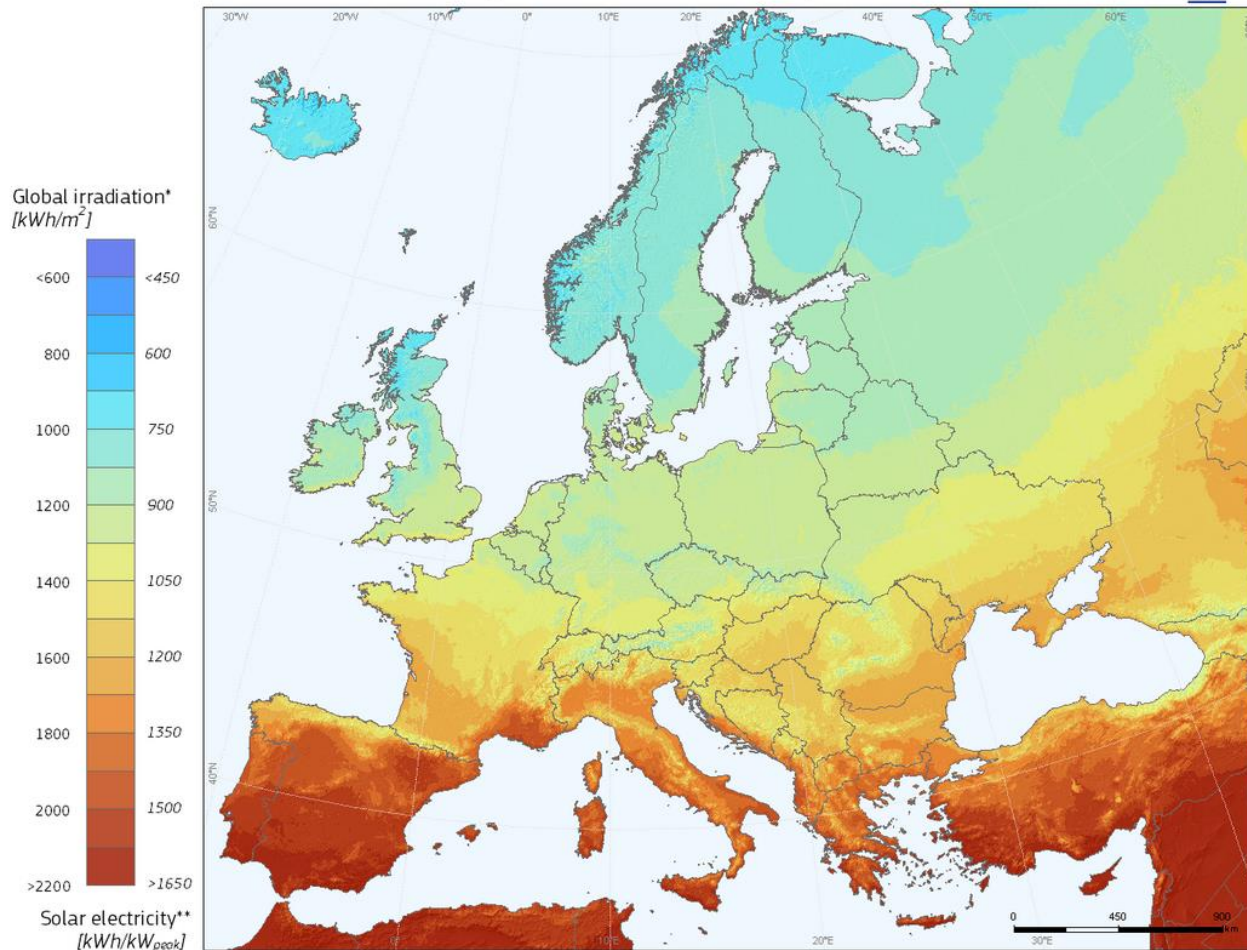
SolarGIS © 2013 GeoModel Solar

Mapa rozkładu nasłonecznienia

Energetyka słoneczna - zasoby

Photovoltaic Solar Electricity Potential in European Countries

* Yearly sum of global irradiation incident on optimally-inclined south-oriented photovoltaic modules

**Yearly sum of solar electricity generated by optimally-inclined 1kW_p system with a performance ratio of 0.75

© European Union, 2012
PVGIS <http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/>

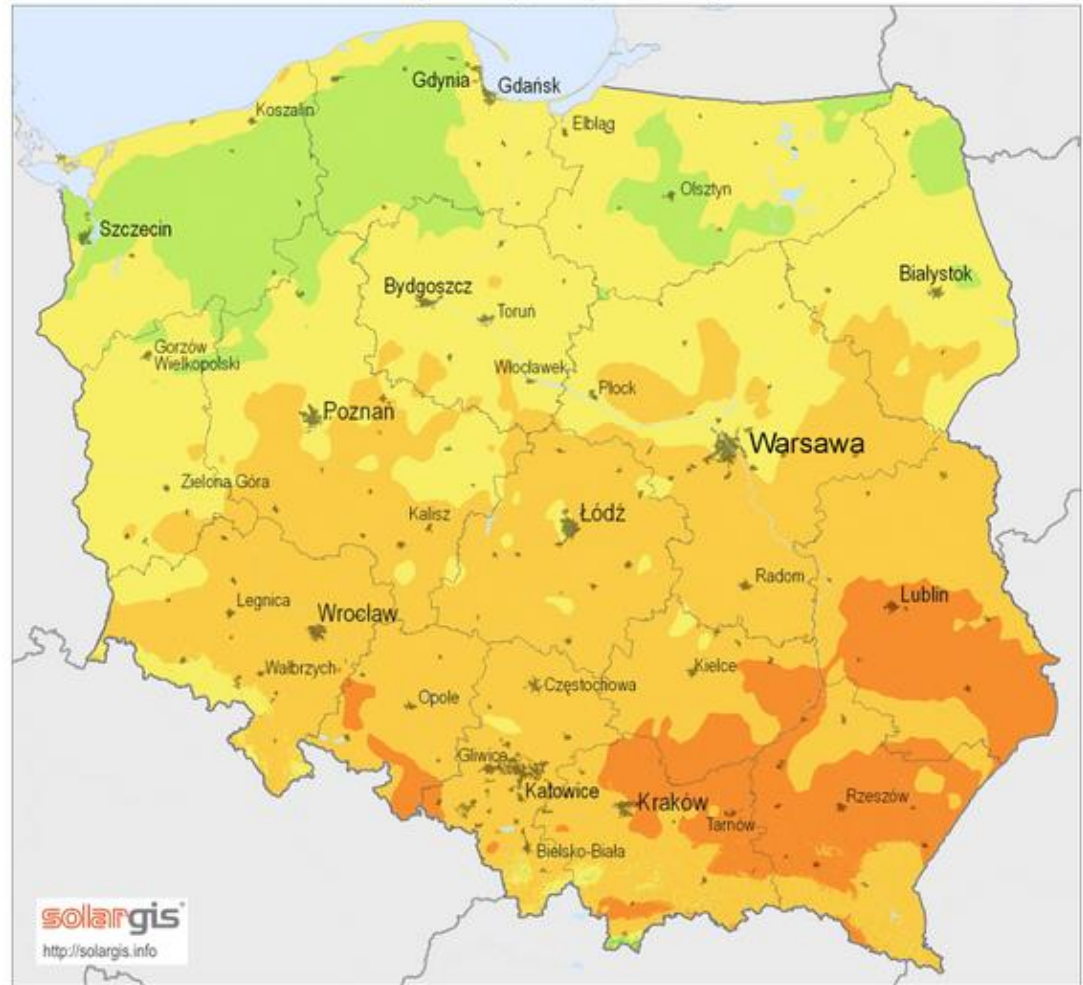
Authors: Thomas Huld, Irene Pinedo-Pascua
EC - Joint Research Centre
In collaboration with: CM SAF, www.cmsaf.eu

Legal notice: Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible for the use which might be made of this publication

Energetyka słoneczna - zasoby

Globalne nasłonecznienie na płaszczyźnie poziomej Polska

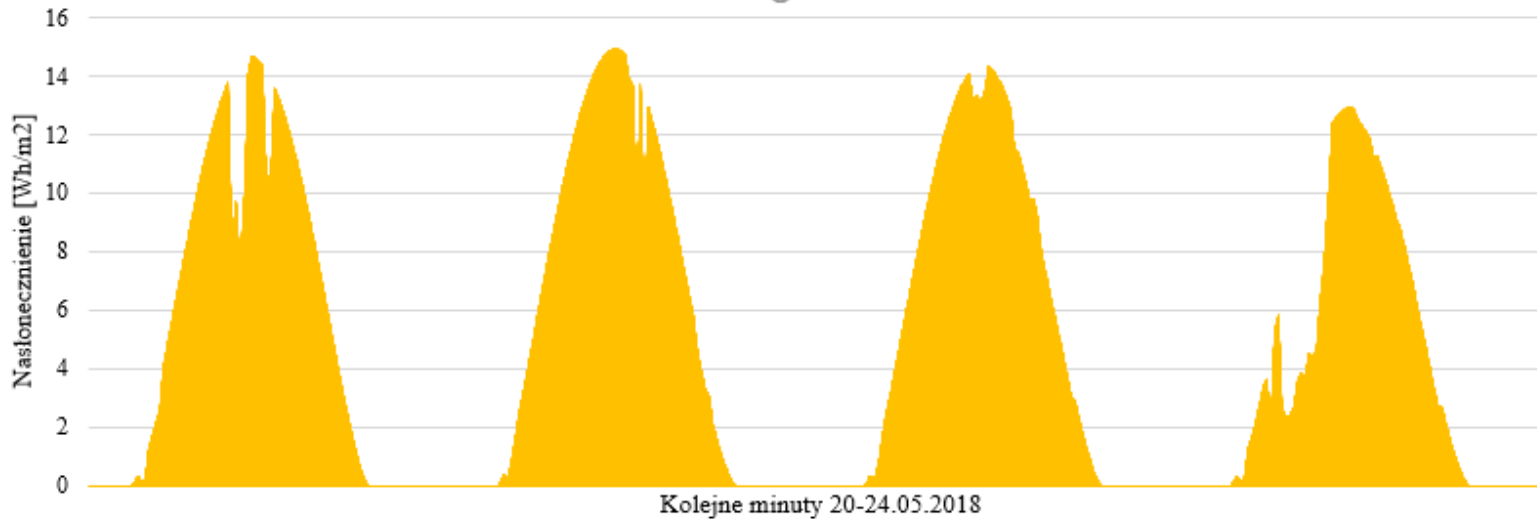
Średnia suma roczna (4/2004 - 3/2010)

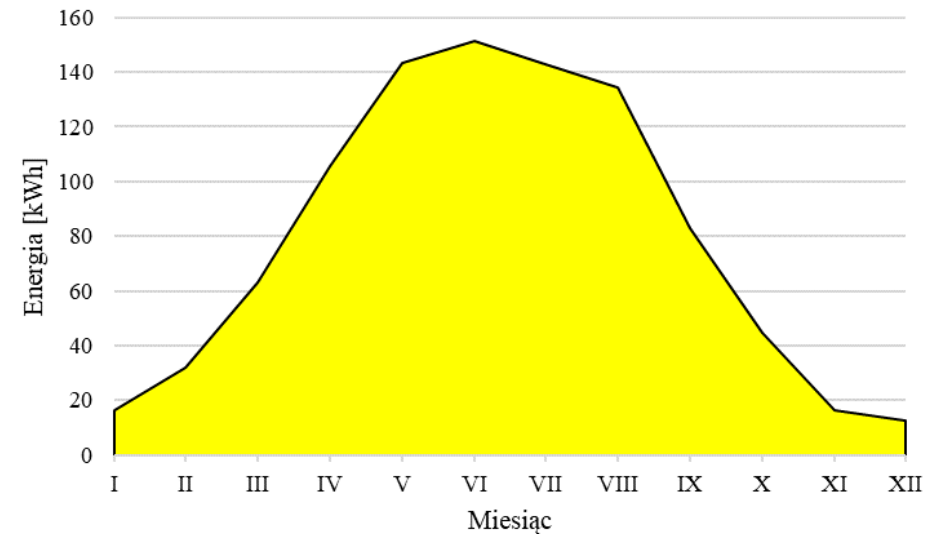
0 50 100 km

© 2011 GeoModel Solar s.r.o.

Generacja vs zapotrzebowanie

950-1050 [kWh/kWp]

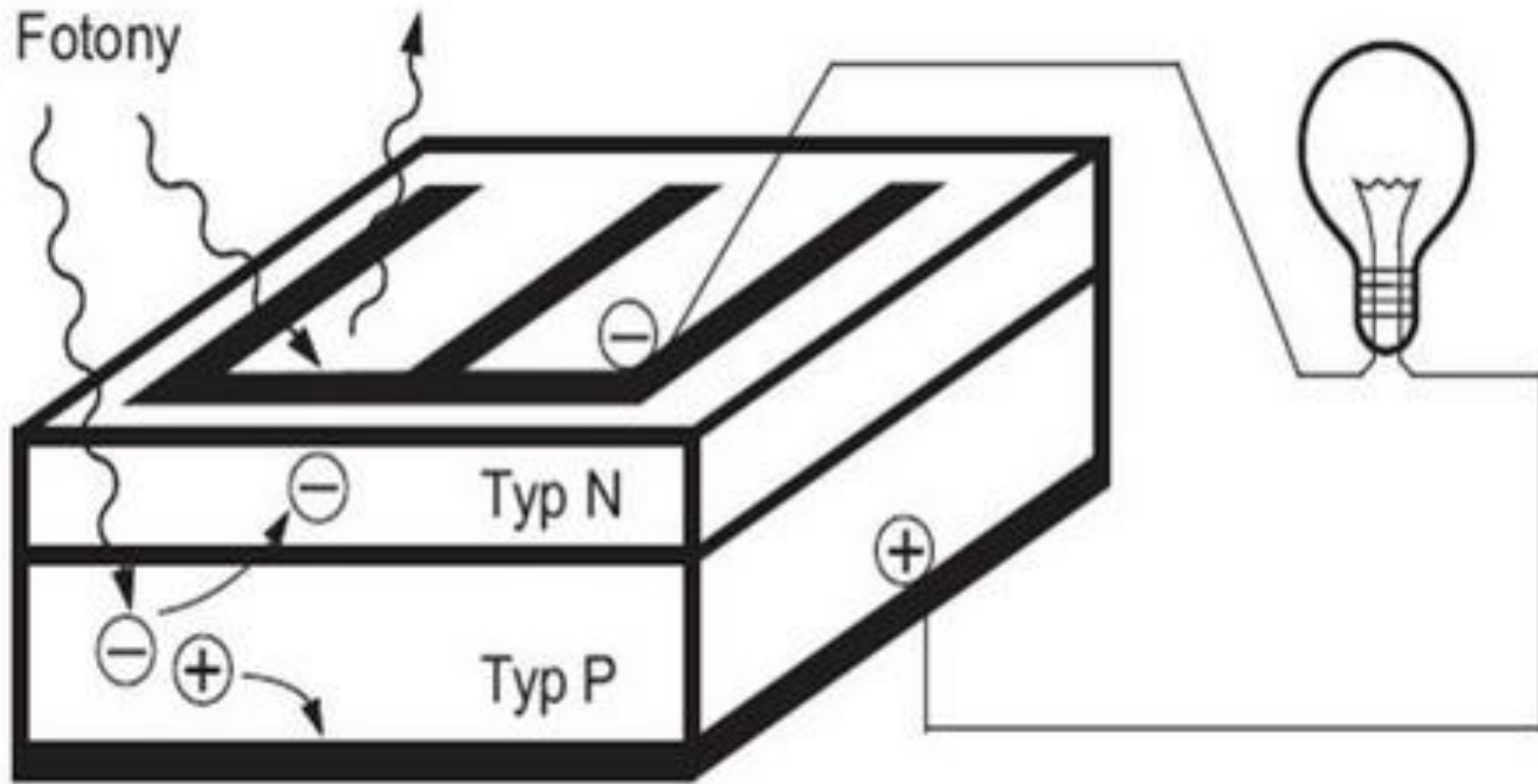
Energetyka słoneczna

Fototermika

Fotowoltaika

PVT

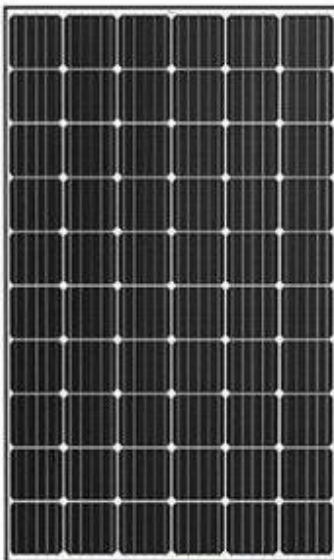
Fotowoltaika

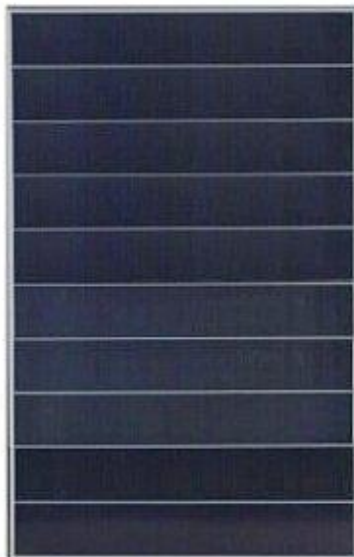
Solar Cell Type And Efficiency *

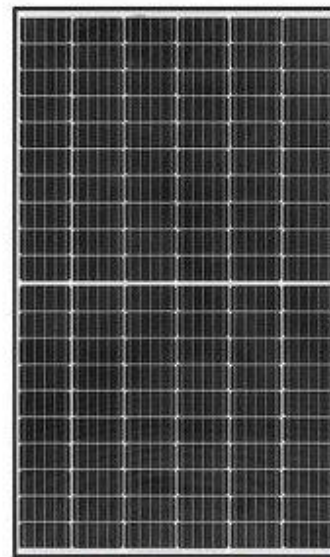
Poly PERC
16 - 17%

Mono PERC
17 - 19%

Shingled mono cells
18 - 20%

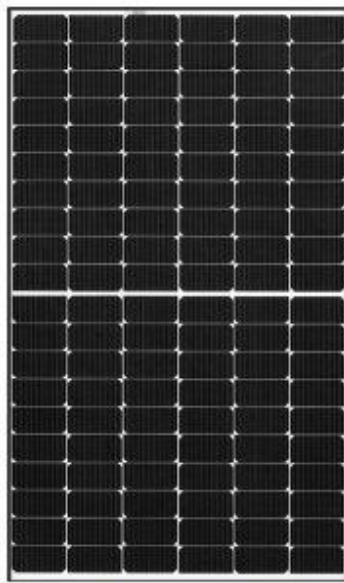
Half-cut mono PERC
18 - 20%

Half-cut mono PERC MBB
19 - 20.5%

Shingled mono PERC
19 - 20.5%

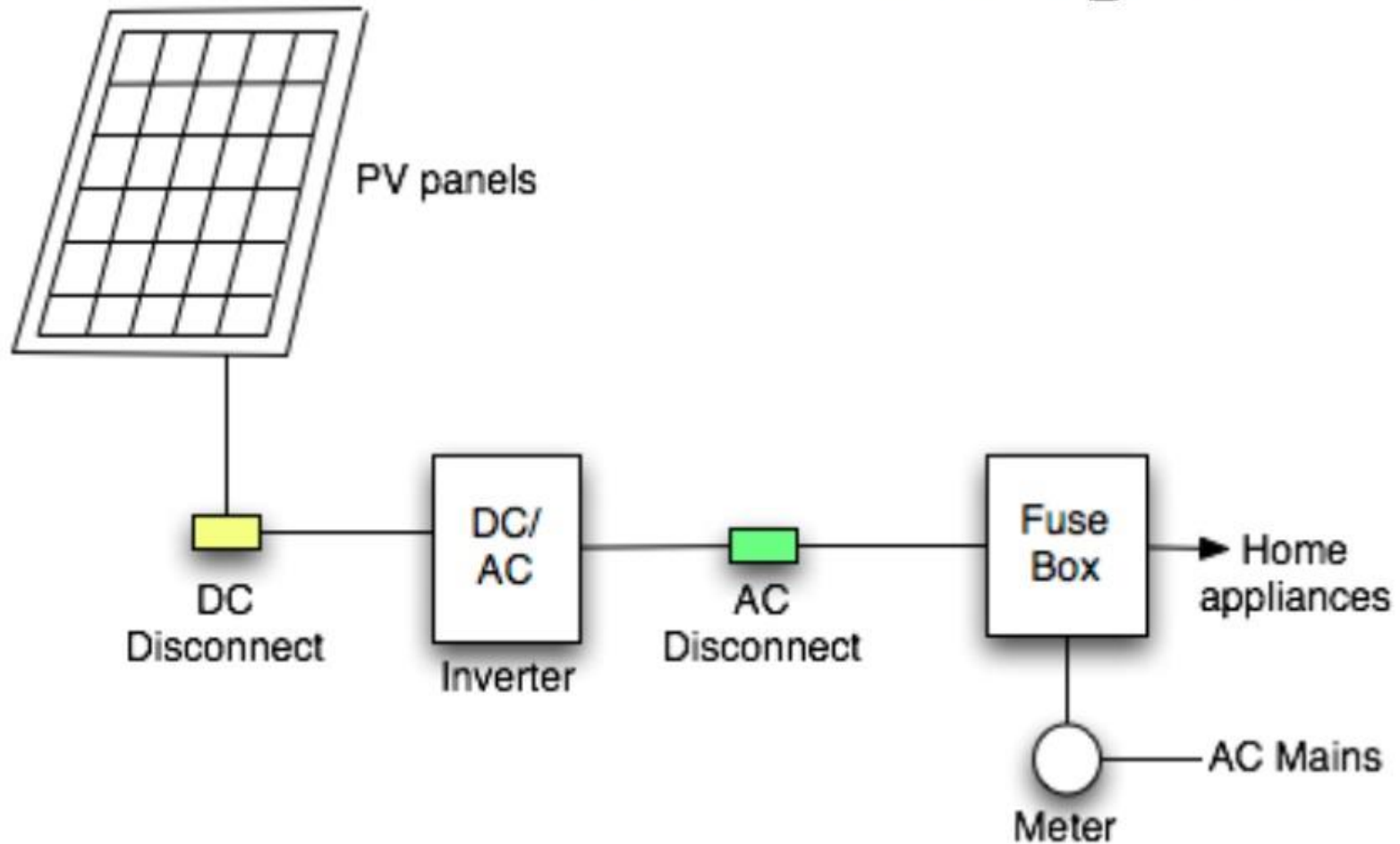

Half-cut MBB heterojunction
20 - 22%

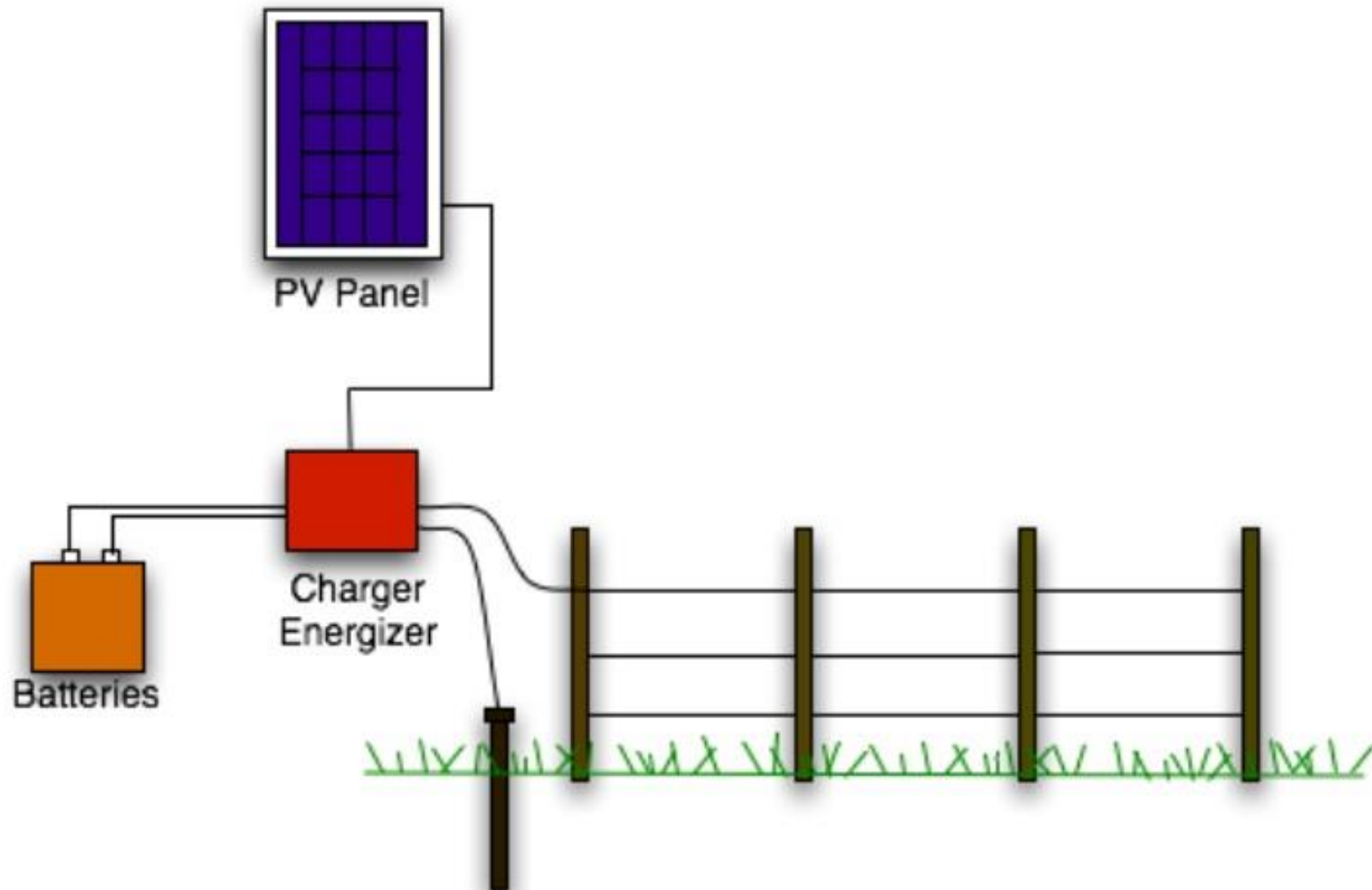

N-type IBC
20 - 23%

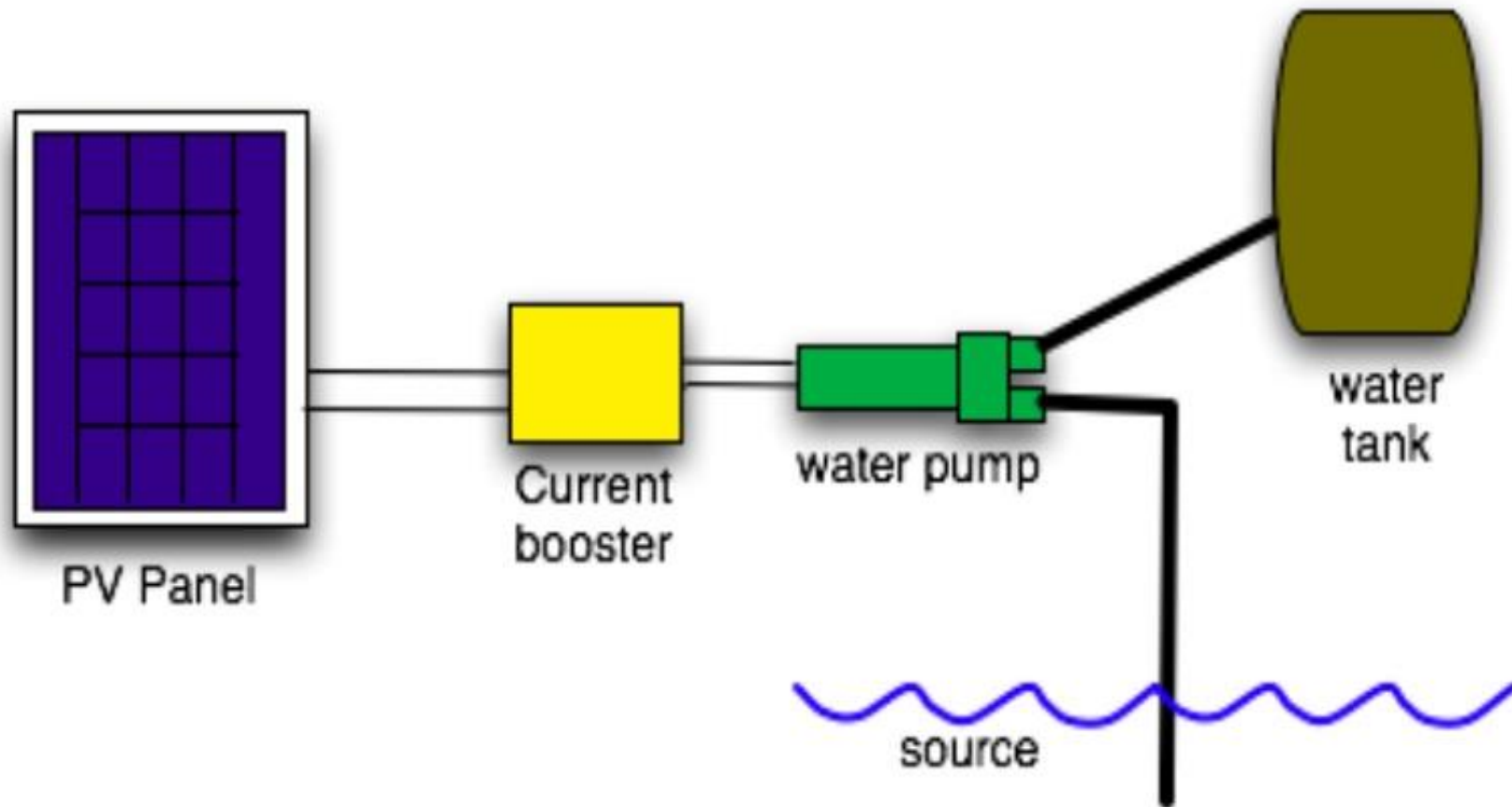
System przyłączony do sieci On-grid Grid-tie Diagram

Project: Electric fence

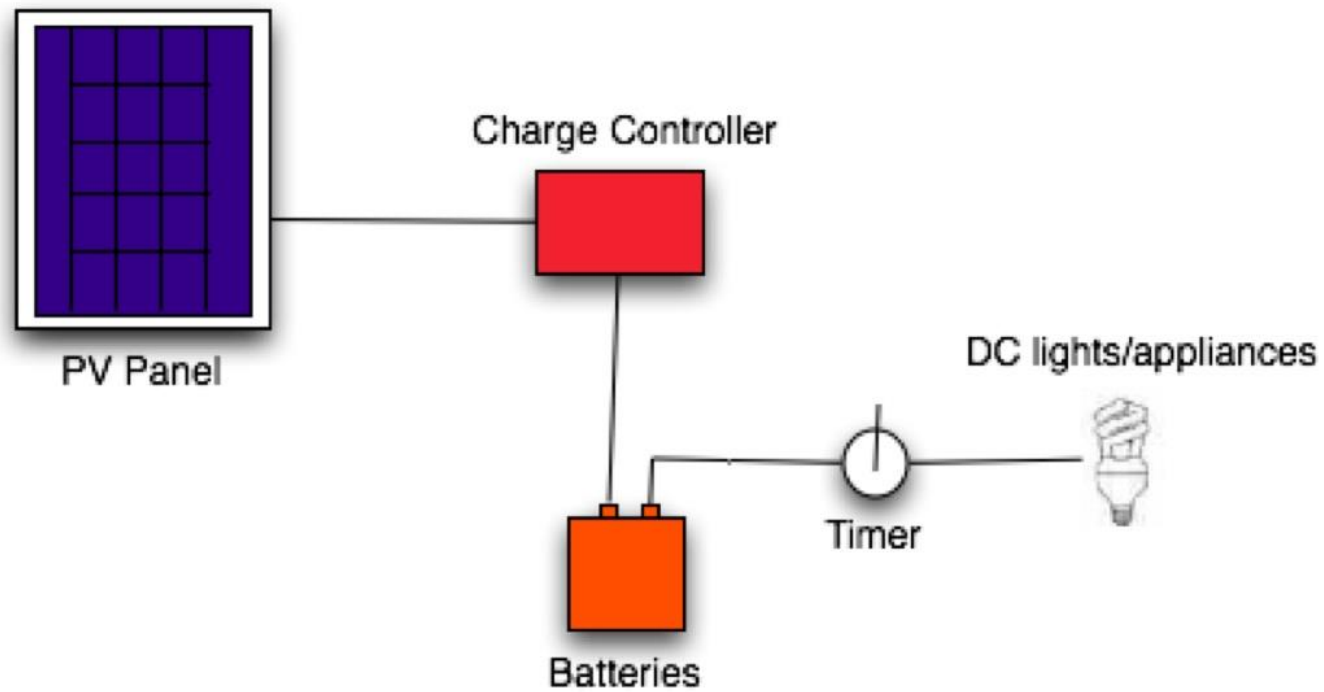

Solar Pump Diagram

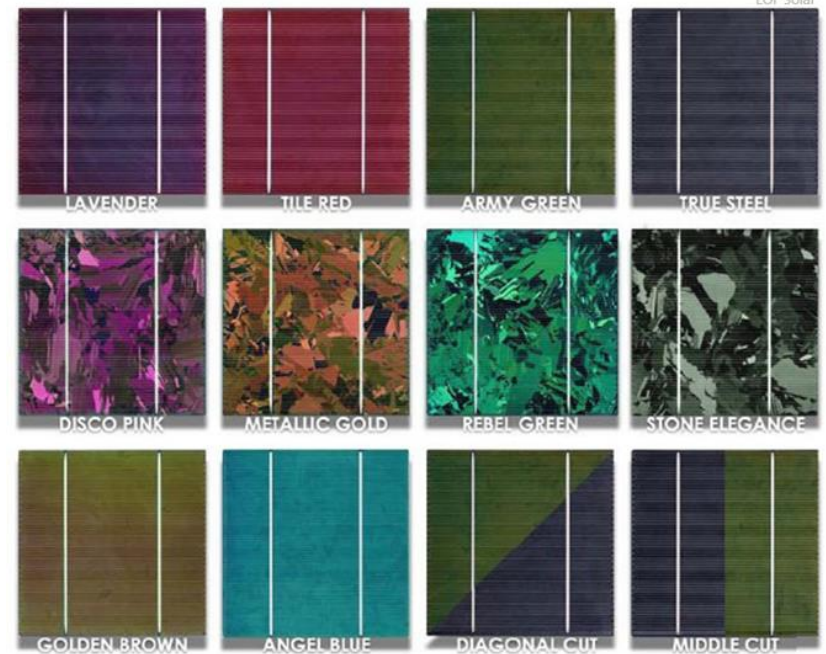

Project: Barn Lighting

BAPV i BIPV

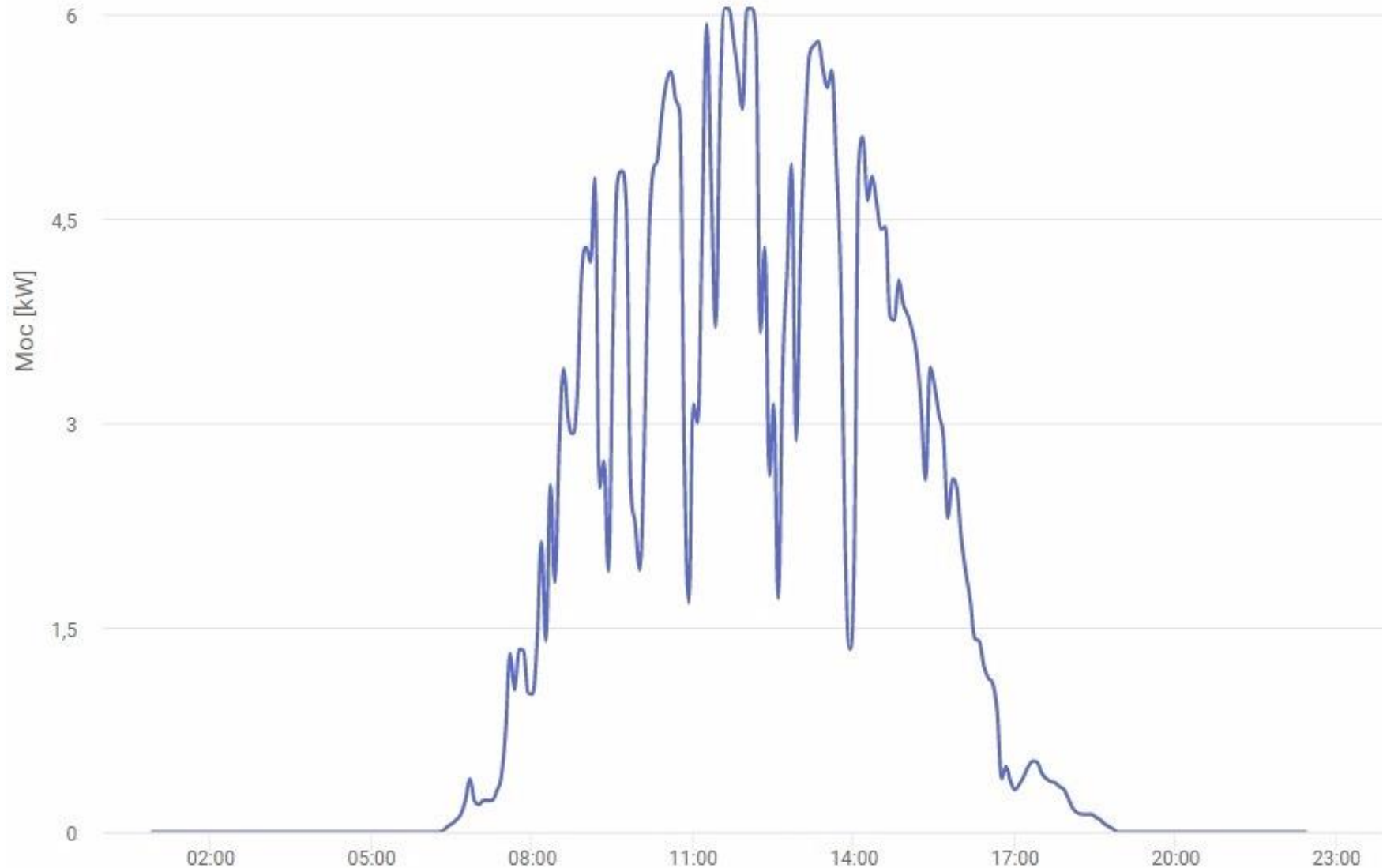

https://en.wikipedia.org/wiki/Building-integrated_photovoltaics#/media/File:BAPV_solar-facade.JPG

<http://www.asiagreenbuildings.com/7347/implementing-building-integrated-photovoltaics-bipv/>

<http://europastudio.com.au/next-gen-building-design/solar-building-design-sbd/building-integrated-photovoltaics-bipv/>

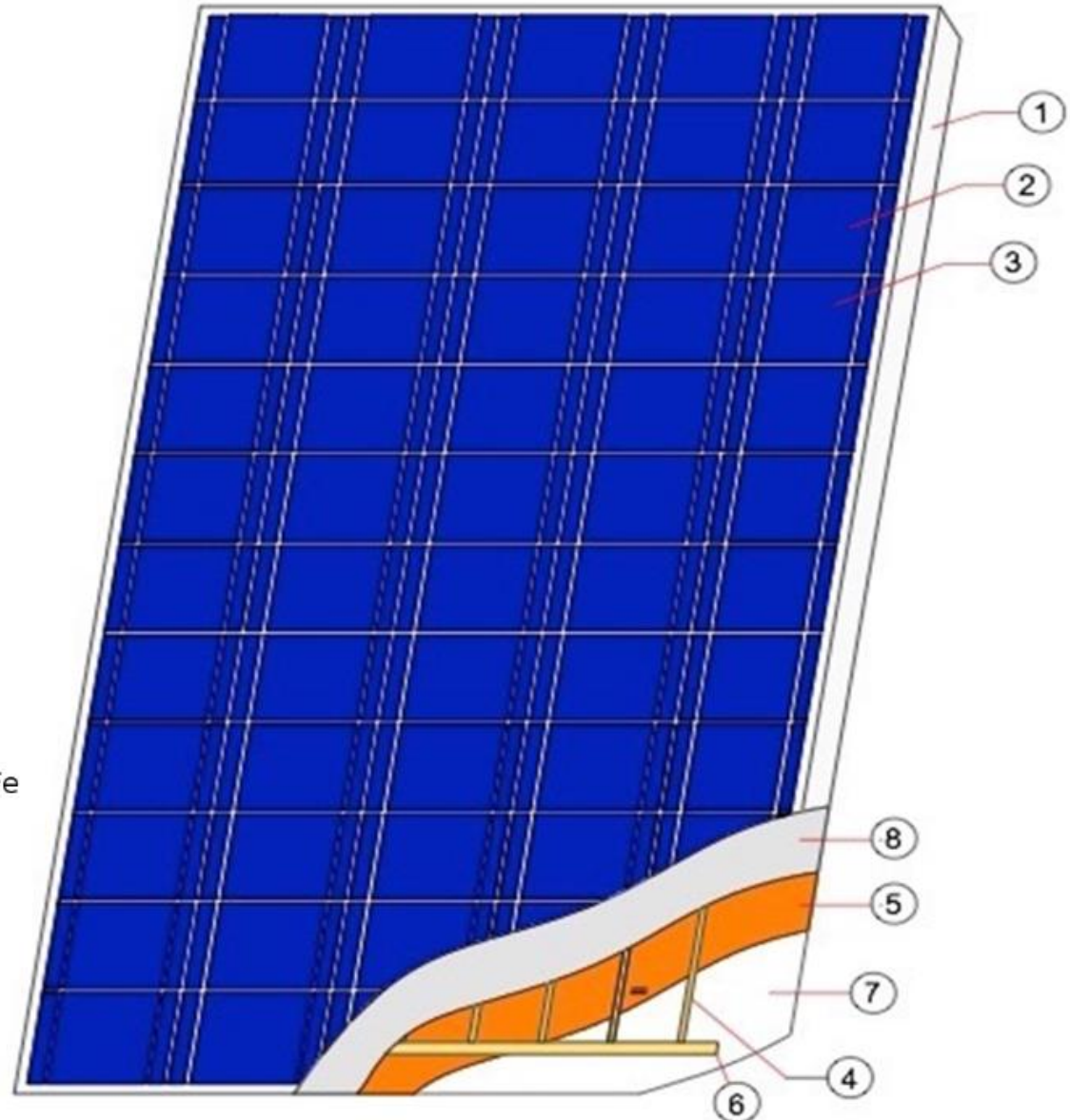
Niestabilność produkcji

PVT

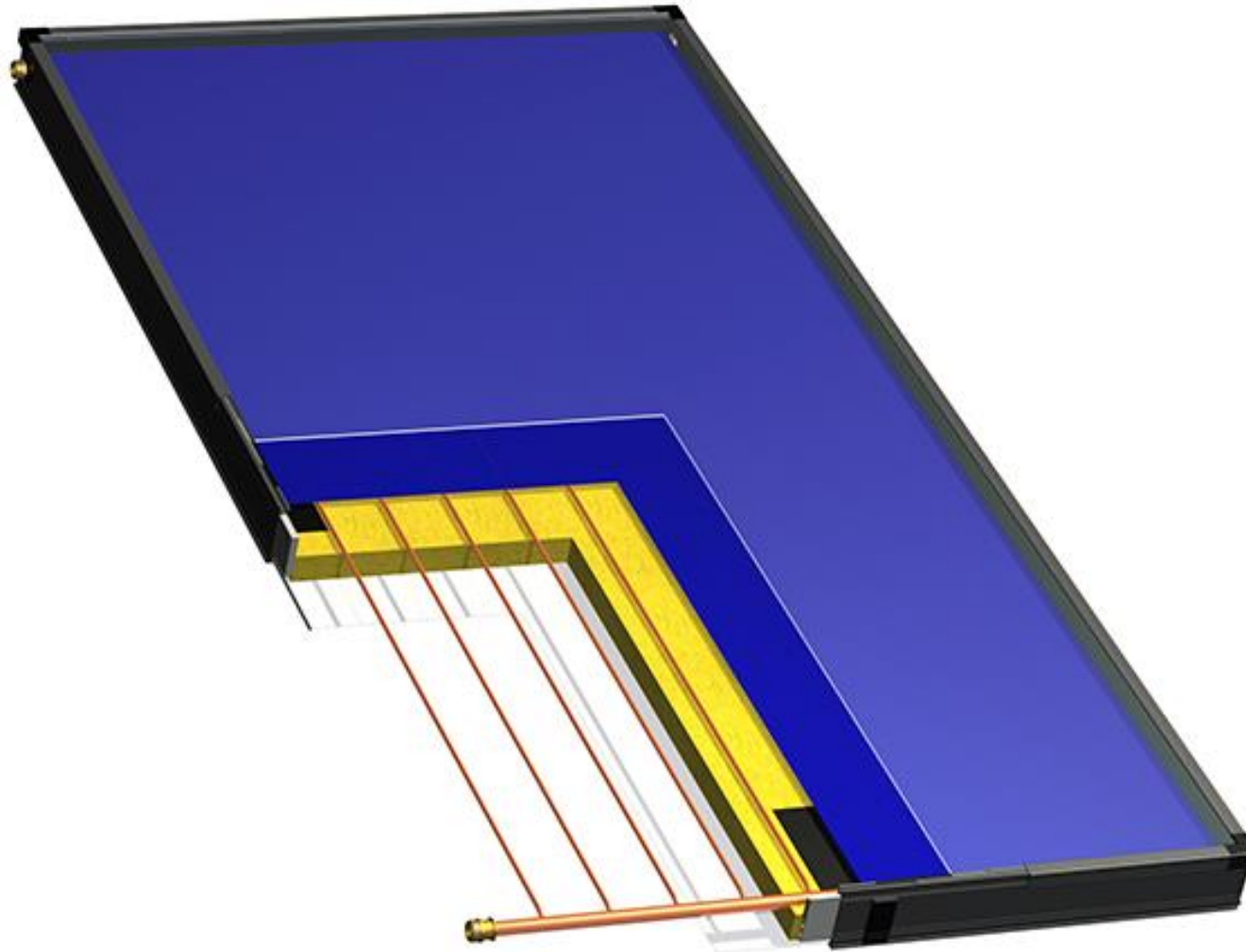

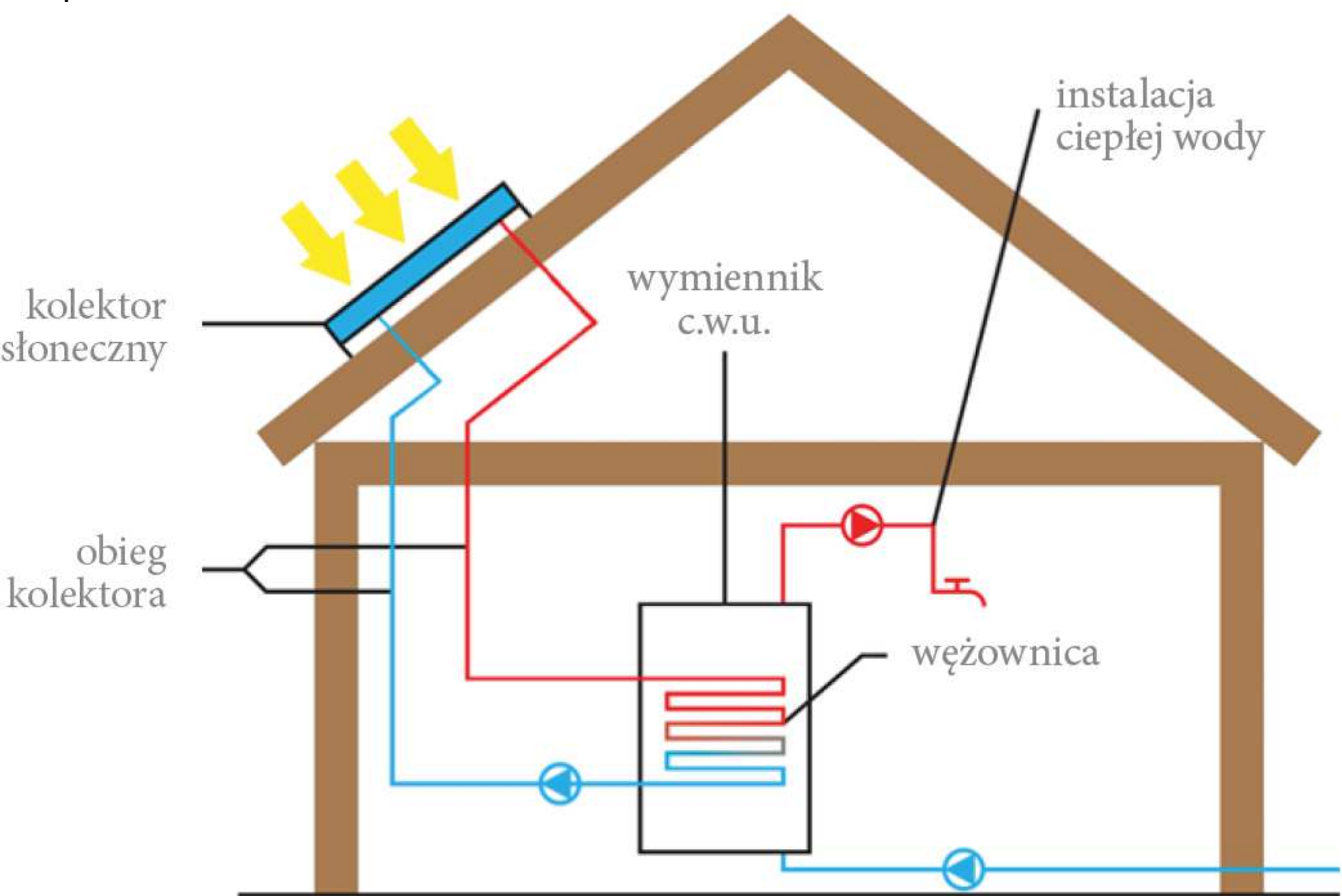
Budowa kolektora SOLAR-ET PVT

1. Rama aluminiowa
2. Szkło solarne o niskiej zawartości Fe
3. Moduł fotowoltaiczny
4. Przewody miedziane absorbera
5. Izolacja
6. Wlot/ Wylot z absorbera
7. Tylna pokrywa aluminiowa
8. Absorber

Fototermika

Pytania?

Energetyka wiatrowa

Rodzaje turbin wiatrowych

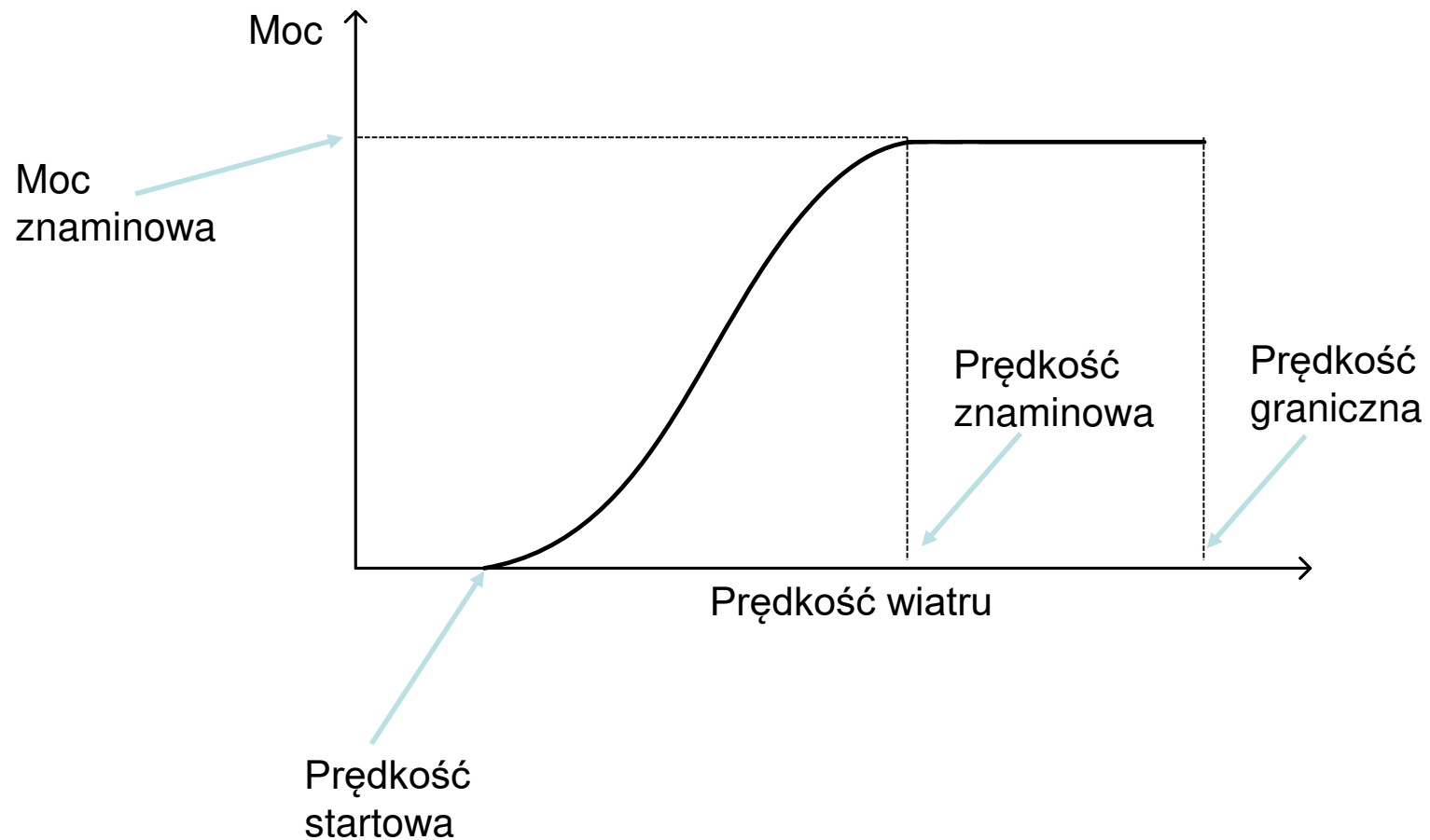

wind-turbine-models.com

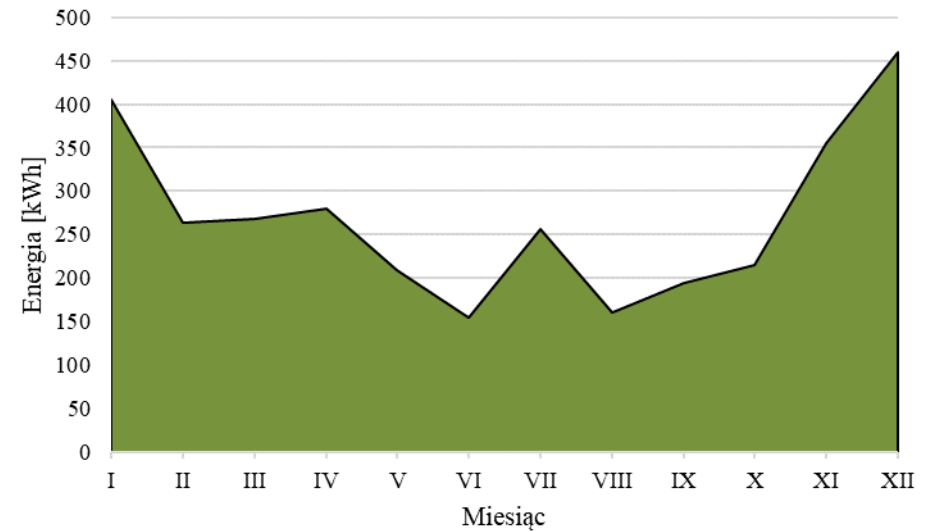
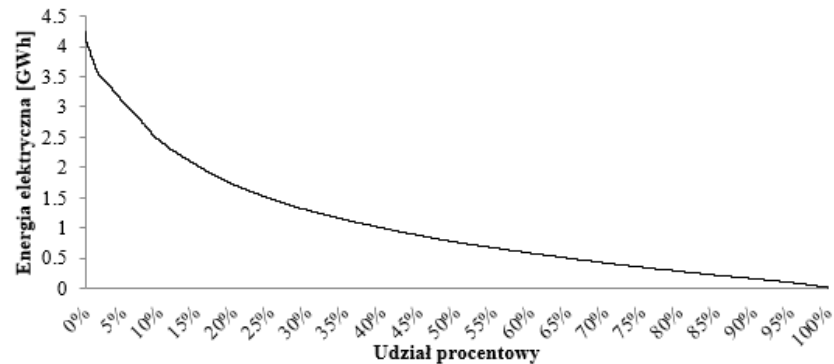
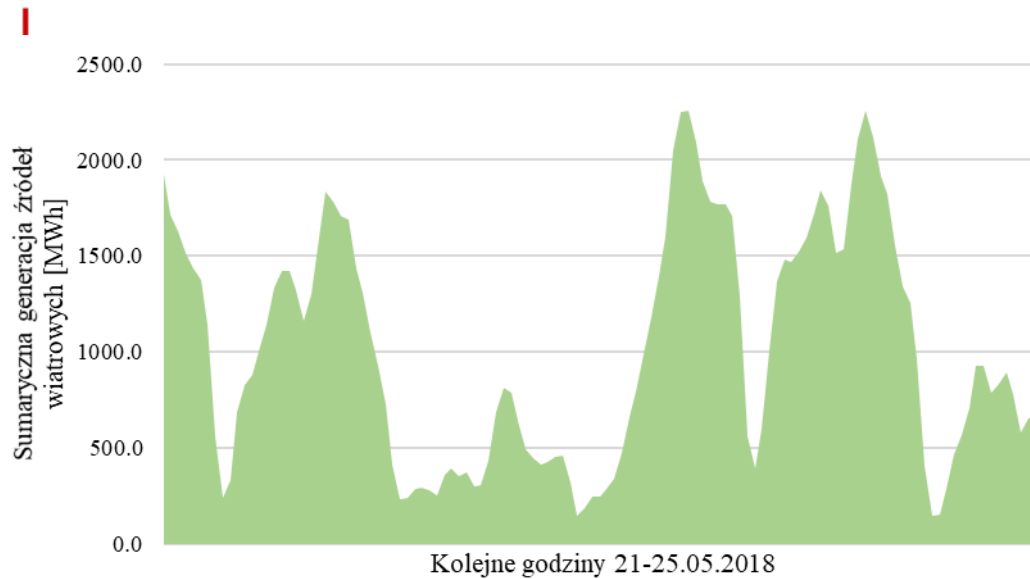
<https://bobbischof.com/about/vertical-axis-wind-turbines-for-micro-generation/>

Energia wiatru - krzywa mocy

Wiatr

– zmienność generacji

Rys. 14. Wykres uporządkowany generacji źródeł wiatrowych, źródło: opracowanie własne na podstawie danych (PSE 2016)

The wind industry reports about 11 fires per year, but the researchers found there are more likely about 117 wind turbine fires annually across more than 200,000 turbines.

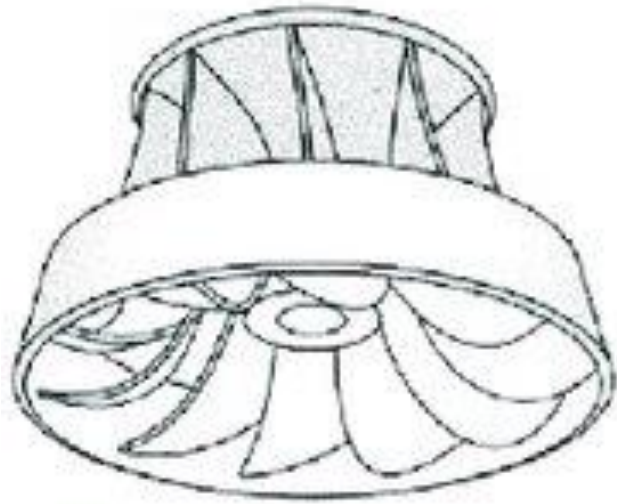
Pytania?

Energetyka wodna

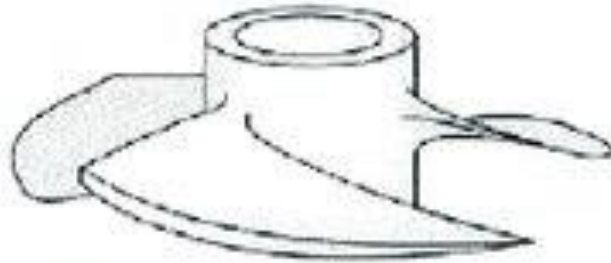
Elektrownie wodne

- » moc zainstalowana
- » spad
- » przeznaczenie
- » typ elektrowni
- » hydrologia
- » relacja z systemem

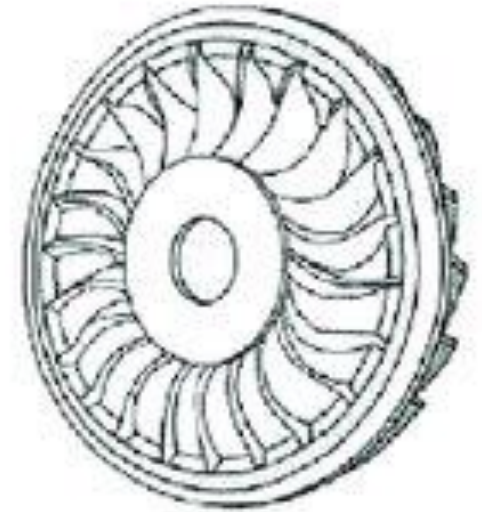

Francis

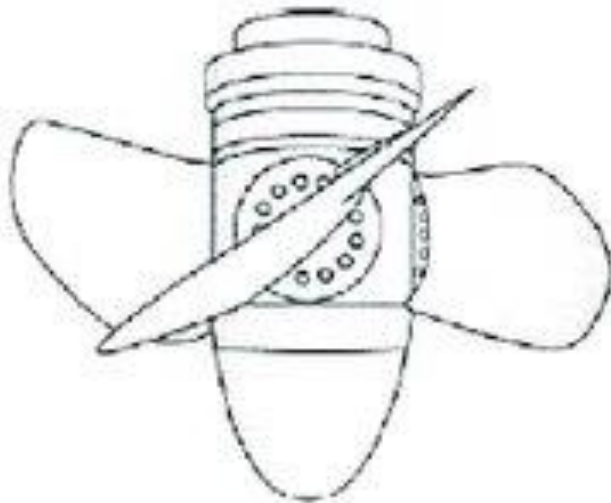
Fixed pitch propeller

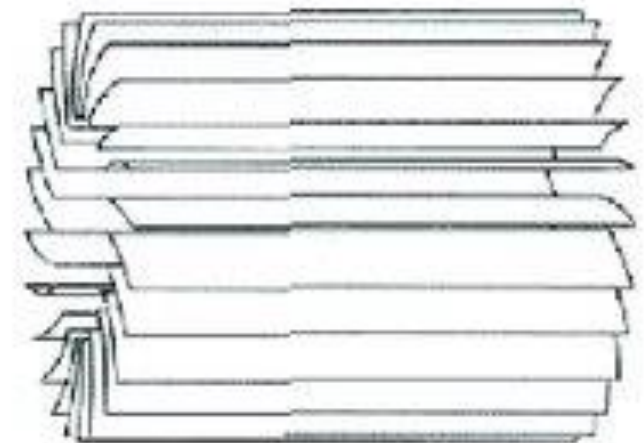
Turgo

Pelton

Kaplan

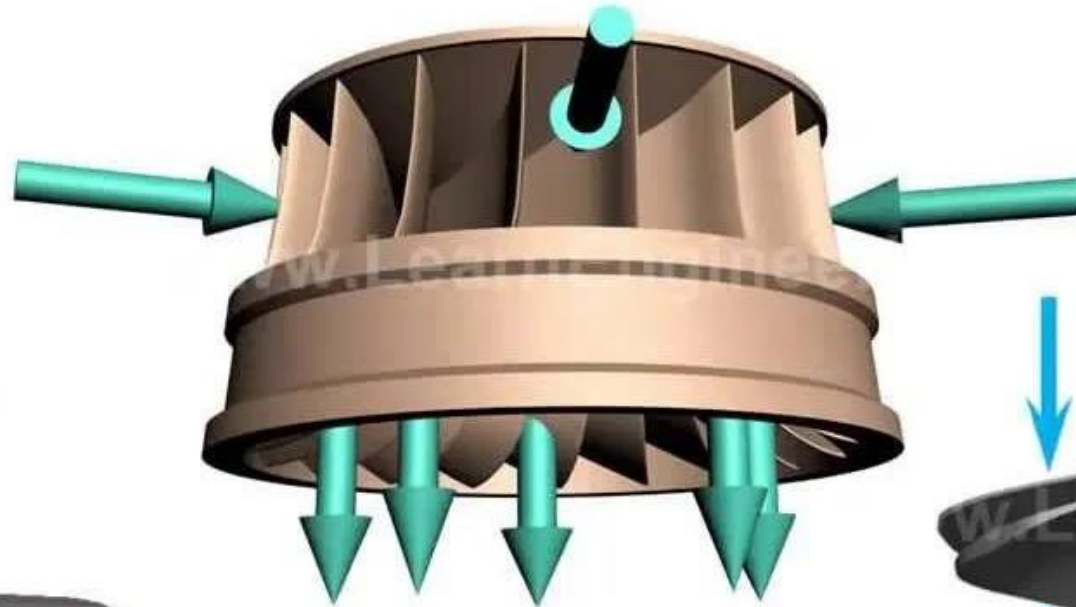
Crossflow

Hatata, A. Y., M. M. El-Saadawi, and S. Saad. "A feasibility study of small hydro power for selected locations in Egypt." *Energy Strategy Reviews* 24 (2019): 300-313.

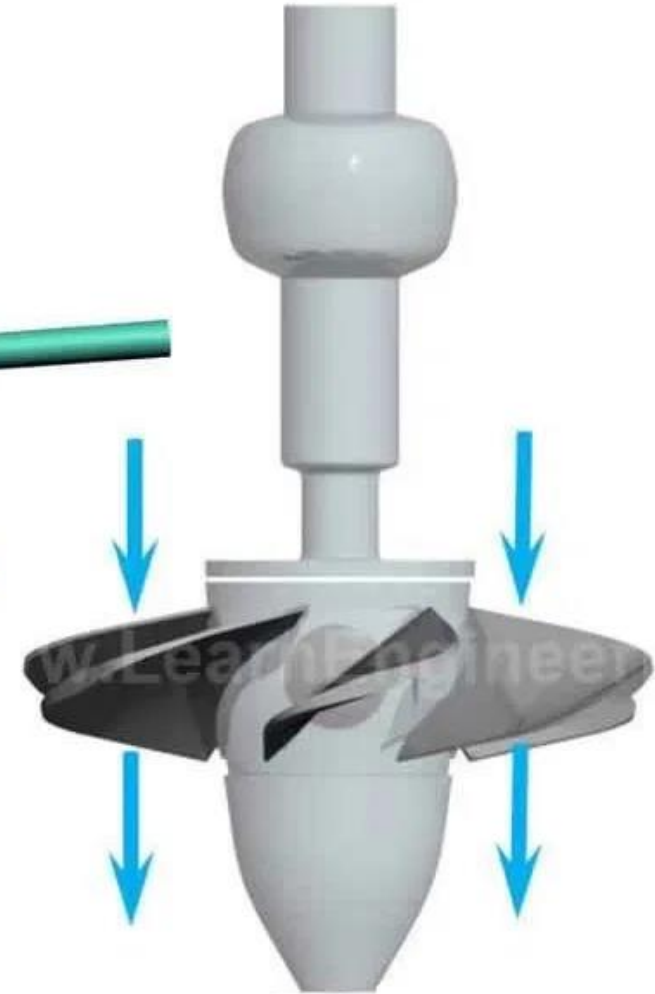

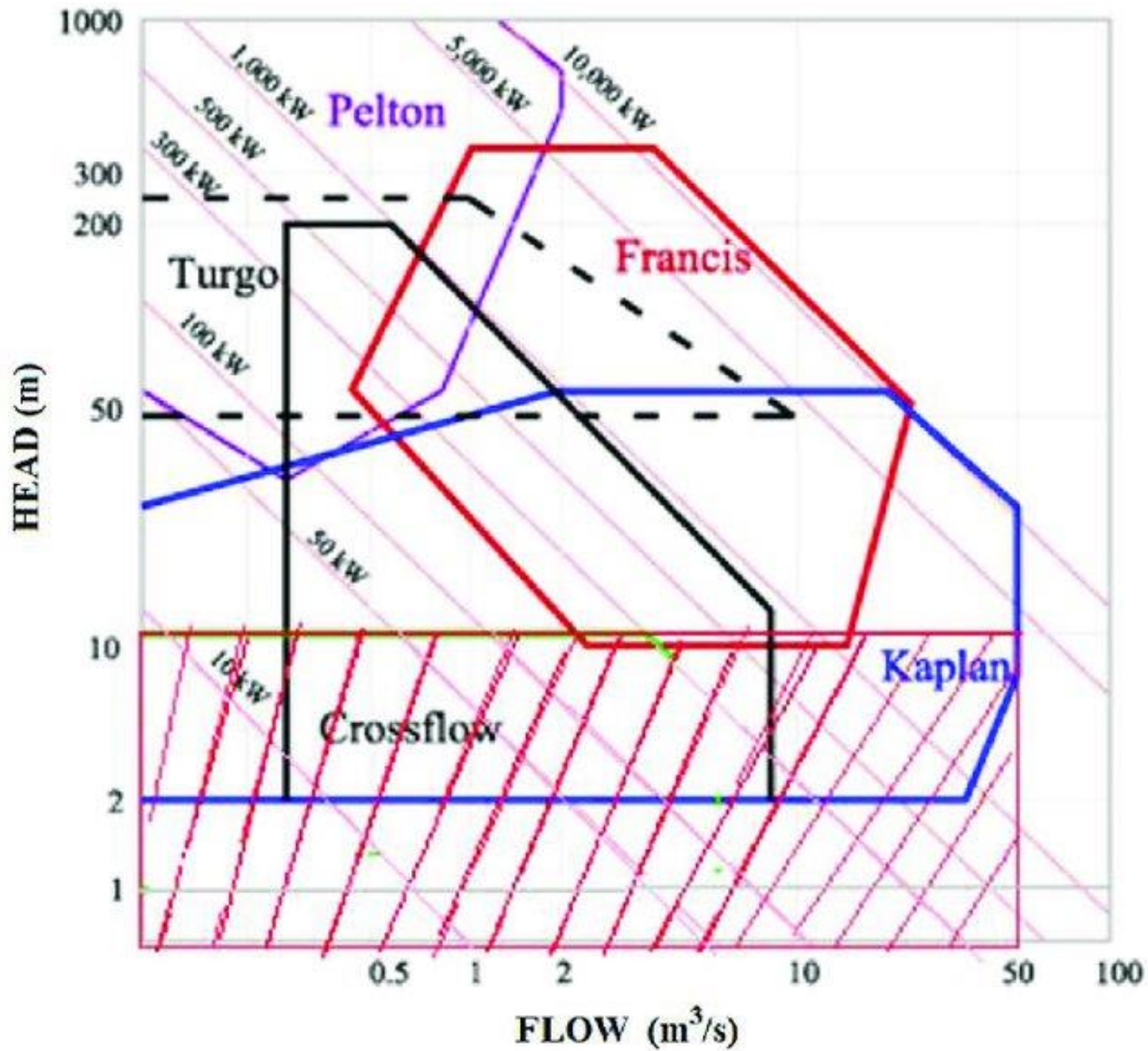
PELTON TURBINE

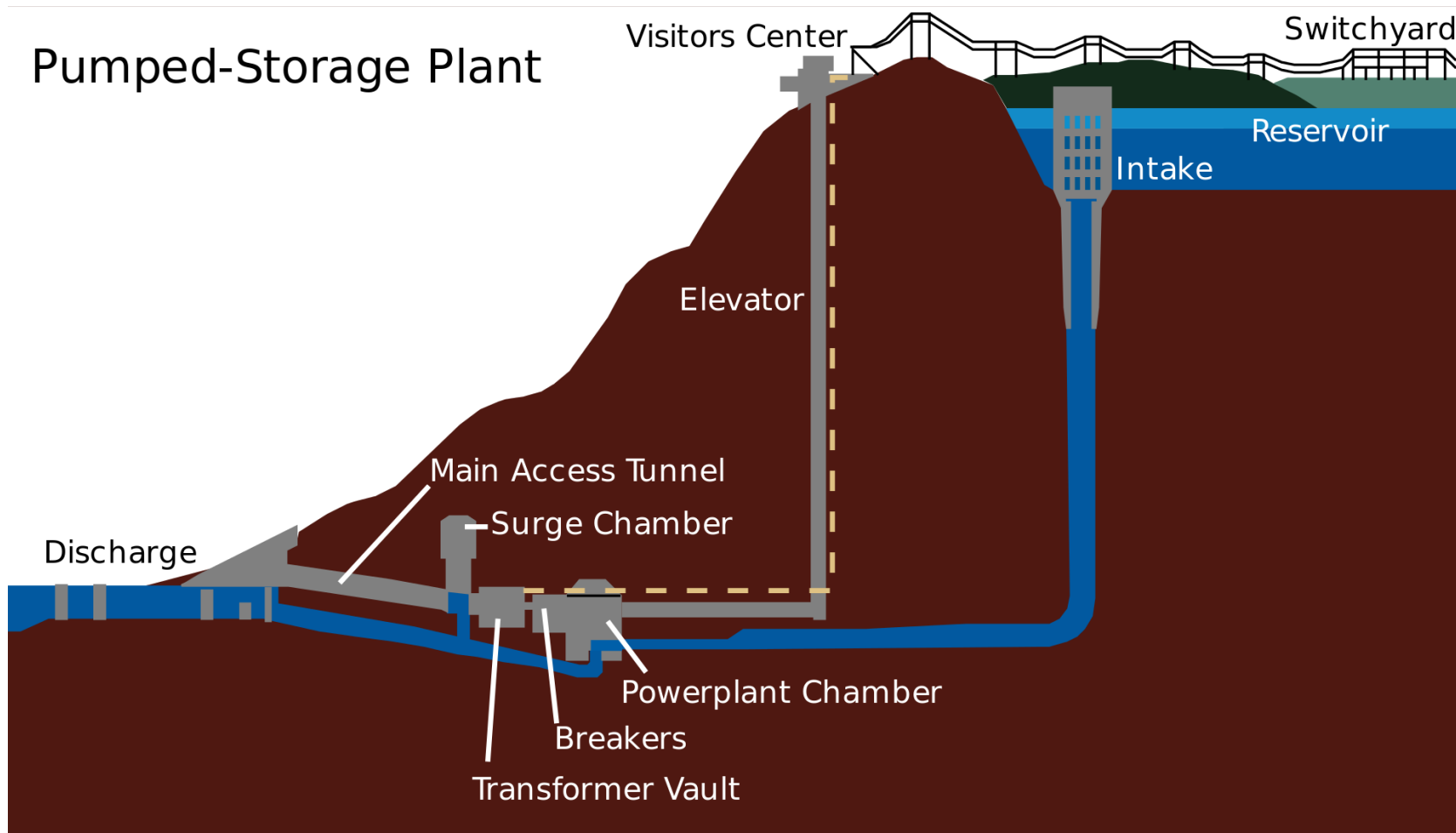
FRANCIS TURBINE

KAPLAN TURBINE

Elektrownie szczytowo-pompowe to nie OZE!

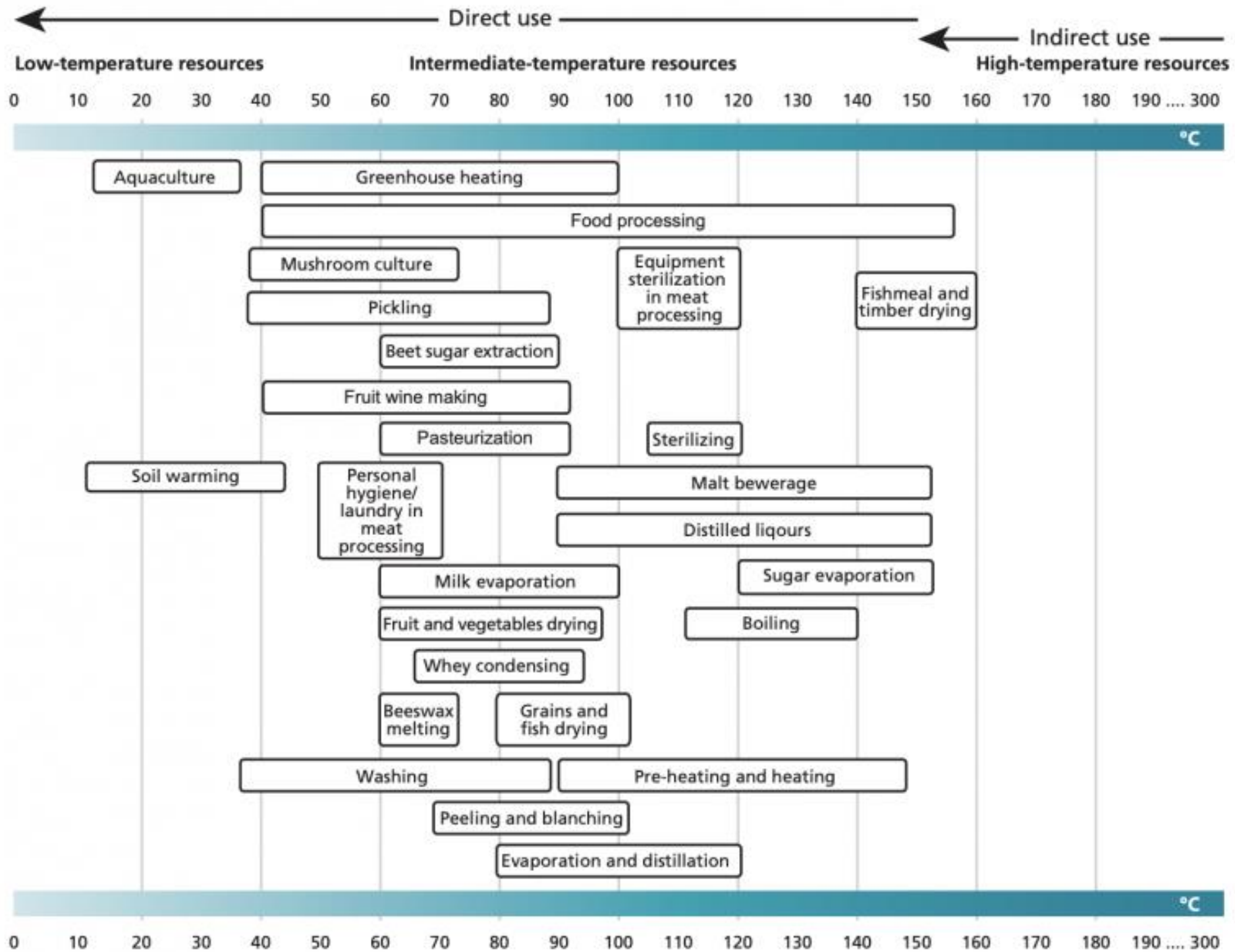

Pytania?

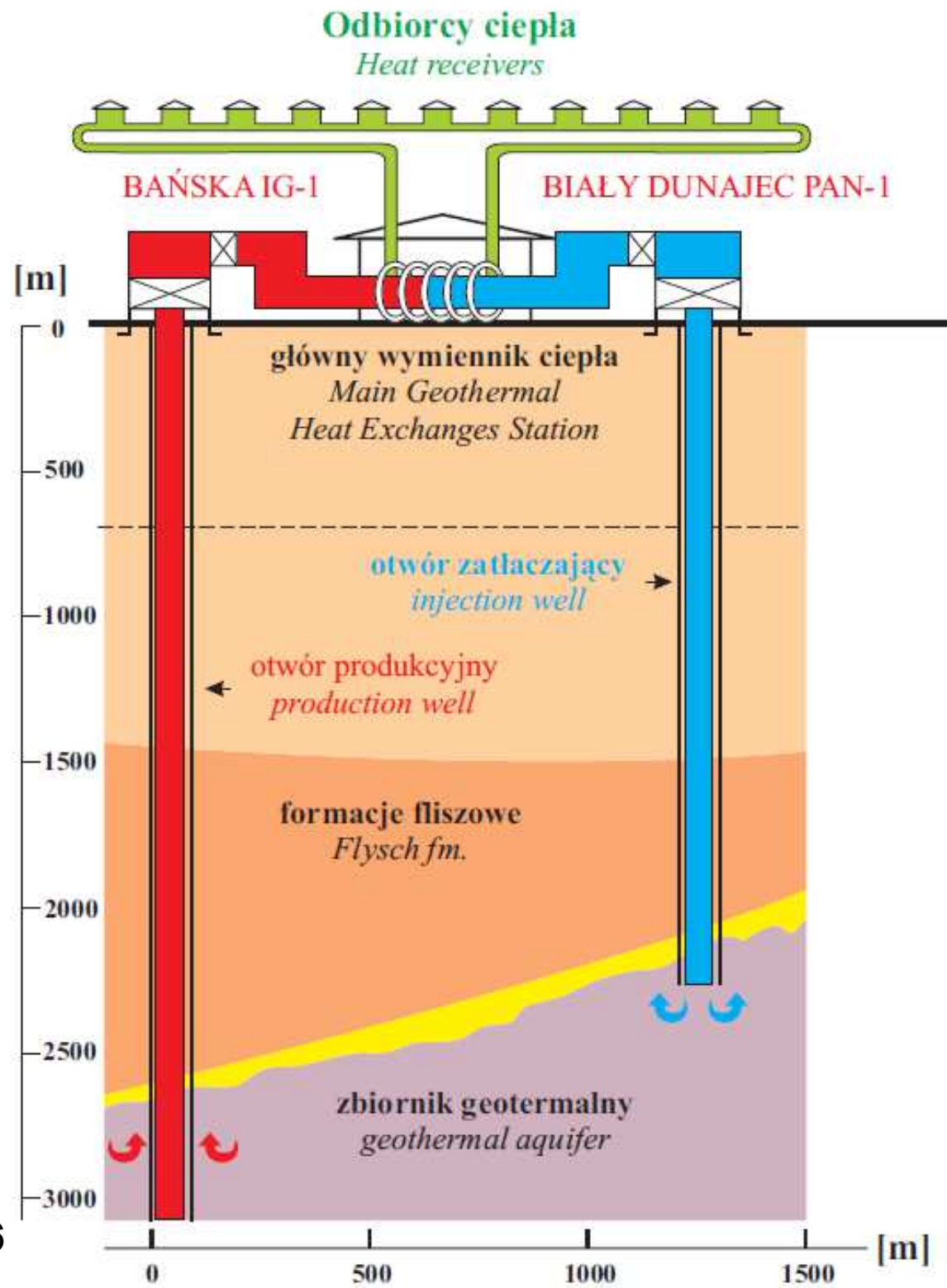
Energetyka geotermalna

Energia geotermalna

- » Energia cieplna zgromadzona pod powierzchnią ziemi w skałach lub płynach
- » Różne temperatury
- » Różne sposoby wykorzystania

Source: P.G. Pálsson, 2013.

Co warto wiedzieć o OZE?

- » Ich potencjał jest bardzo duży, a koszty ponosimy głównie na etapie inwestycji
- » Nie są rozwiązaniem uniwersalnym – nie każda technologia sprawdzi się w każdym miejscu
- » Każde z nich ma swoją charakterystykę, a jej znajomość jest konieczna do prawidłowego dobrania i zaprojektowania instalacji